

## Kansainvälinen kirjeenkirjoitusviikko on lokakuussa

Kansakuntien rauhanomaisia suhteita voidaan edistää ja sodan uhkaa vähentää yksinkertaisillakin tavoilla. Ystävät ulkomailla, kirjeiden kirjoittaminen ja kansojenvälinen ajatustenvaihto ovat yksi keino.

### Idea 60 vuoden takaa

Maailman postiliitto UPU suositteli vuoden 1957 kongressissaan Kanadassa, että jäsenmaat alkaisivat viettää vuosittain kansainvälistä kirjeenkirjoitusviikkoa. Se olisi sunnuntaista alkava viikko, jolle sattuu lokakuun yhdeksäs päivä.

Ideasta otettiin heti kiinni. Ensimmäisen vuoden 1957 kirjeenkirjoitusviikolla ilmestyi postimerkkejä ainakin Kolumbiassa torstaina ja Syyriassa lauantaina. Länsi-Saksassa merkki tuli edellisen viikon lauantaina, Neuvostoliitossa varoiksi jo syyskuussa, ja Argentiinassa vasta marraskuussa.



Argentiinan kirjeenkirjoitusmerkillä 1957 lentää kirjekyyhkyjä ja Turkin merkillä 1958 kirjekuoria.

UPU:n ehdotus huomattiin myös Suomessa. *Fenno-Scandia* 4/1957 kertoo Yhdysvaltain postiministerin (*Postmaster General*) kirjeestä, jonka tämä oli julkaissut kirjeenvaihtoviikon johdosta. Kirjeen mukaan eri kansakuntien jäsenten keskenään vaihtamat kirjeet ovat ystävällistä kosketusta

ja ymmärtämystä synnyttävä väline. Rauhaarakastavien kansojen ongelmat ratkaistaan helpommin jos niitä ymmärretään paremmin.



Syyrian postimerkki ilmestyi lokakuussa 1957 ja lisäpainamamerkki pari vuotta myöhemmin. Välissä ehti tapahtua paljon. Syyria ja Egypti yhdistyivät vuonna 1958 Yhdistyneeksi arabitasavallaksi, englanniksi United Arab Republic (U.A.R.), ja sen presidentiksi tuli Egyptin presidentti Gamal Abdel Nasser. Tämä vaikutti osaltaan siihen, että unioni hajosi vuonna 1961.

Länsi-Saksa julkaisi kirjeenkirjoitusmerkin sopivasti lauantaina niin, että sitä pääsi käyttämään heti viikon alussa. Samana päivänä ilmestyi yhteisjulkaisu Saarlandissa, josta oli juuri tullut liittotasavallan osavaltio. Historian monipolvisten vaiheiden seurauksena käytössä oli vielä Ranskan frangi, minkä vuoksi osavaltiota varten julkaistiin omat postimerkit runsaan kahden vuoden ajan.



Länsi-Saksan ja Saarlandin postimerkit 1957 ovat muuten samanlaiset, paitsi jälkimmäisessä lukee Saarland, postiarvo on frangeissa ja painos on määrältään kymmenesosa.

Eniten kirjeenkirjoitusviikon postimerkkejä ovat julkaisseet Japani ja Thaimaa. Japanissa niitä on ilmestynyt yhtäjaksoisesti vuosina 1960–2013 ja Thaimaassa vielä pidempään vuodesta 1958 aina tähän päivään saakka.



Thaimaan postimerkillä 1967 on kaksi rauhankykystä, kädenpuristus ja näiden välissä maapallo. Myös Japanin postimerkki 1958 sisältää symboliikkaa. Se esittää siltaa Tokaido-reitiltä, joka tarjosi aikoinaan kulkuyhteyden laajalla alueella Japania. Kummassakin merkissä on englanninkielinen teksti.

Ajatus kirjeiden kirjoittamisesta vaikuttaa tämän päivän näkökulmasta hiukan vanhanaikaiselta. Viestejä voi lähettää sähköpostilla ja sosiaalisen median välineillä helposti ja nopeasti maailman eri puolille. Ehkä vähän liiankin nopeasti. Lähettäjä ei välttämättä tiedä, minkä maan kansalainen vastaanottaja on tai missä maassa tämä sattuu milloinkin olemaan.

Nostalgiasyistä kirjeitä voi edelleen kirjoittaa. Lokakuun kirjeenkirjoitusviikko on tähän sopiva ajankohta.

## Pitäisikö kirjeet kirjoittaa käsin?

*Uusi käytöksen kultainen kirja* (WSOY 1997) neuvoo, että yksityiskirjeet tulisi kirjoittaa aina käsin, koska silloin viesti luo henkilökohtaisemman vaikutelman. Kirjan kirjoittajan Sirkka Lassilan mukaan koneeseen kannattaa kuitenkin turvautua, jos käsiala on mahdoton lukea. Helena Valonen antaa samat neuvot kirjassaan *Hyvä käytös huomataan!* (Gummerus 1997).

Postimuseon kustantamassa kirjassa *150 tarinaa* (2006) on jokaiseen vuoteen liittyvä postilähetys 1856 ja 2005 välillä. Kaunokirjoitus on vuoden 1915 tarinan aiheena. Kuvatun kirjeen vastaanottaja on lääninkonttoristi neiti Heinonen, ja lähettäjistä kerrotaan, että käsiala on miehen kirjoittamaksi kaunista. Samalla todetaan, että kaunokirjoitus oli kouluissa keskeinen oppiaine. Vaativan opettajan oppilaat joutuivat siellä kärsimään, jos kauniit kirjaimet eivät tahtoneet oikein onnistua.

Aikoinaan Kerttulin kansakoulussa vuoden 1965 paikkeilla kaunokirjoitus sujui minulta hyvin, ja joitain kirjoituksia on jäänyt jäljellekin. Kynää kastettiin mustepulloon, joka oli pulpetin kolossa, ja jos muste alkoi loppua piti opettaja viitata paikalle.

Ostin aikoinaan kirpputorilta muutamalla eurolla laatikollisen Edeltahl-merkkisiä mustekynän irtoteriä, *echt vergoldet*, aidosti kullattuja. Pitäisi vielä saada kynänvarsi ja mustetta, niin pääsisi testaamaan vanhoja taitoja.

## Ainakin rakkauskirjeet

Käytöskirjojen tapaohje käsin kirjoittamisesta tuntuisi soveltuvan erityisesti rakkauskirjeisiin. Hallussani ovat vanhempieni kirjeet 1940-luvulta, ja ne on melkoisen todennäköi-

sesti kirjoitettu käsin. Varma en ole, ja kerron minkä takia.

Kun isäni kuoli vuonna 2001, kävimme äidin kanssa papereita läpi ja vastaan tuli nippu kirjeitä, jotka äiti oli lähettänyt tulevalle puolisolleen. Niitä olisi ollut sääli heittää pois ja sovimmekin, että säästän kirjeet mutten tule koskaan lukemaan. Äiti tosin totesi, ettei niissä mitään erikoista luettavaa olisikaan.

Paljon myöhemmin äidin kuoltua sain hänen saamansa kirjeet. Niitäkään en tule lukemaan. Sellaisen eron havaitsin, että äiti käytti leijonamerkkejä ja kuoret olivat ketjuleimattuja, kun taas isän kuorilla oli käsinkleimatut erikoismerkit. Mahtoikohan äiti kiinnittää asiaan silloin vielä huomiota. Myöhemmin postimerkkeilijän ajatusmaailma ja etenkin rahankäyttö tulivat toisinaan ehkä vähän liiankin tutuiksi.

## Postcrossing on korttien vaihtoa

Informaatioteknologia on poistanut tarvetta kirjoittaa perinteisiä kirjeitä ja käyttää postia niiden kuljettamiseen. Toisaalta teknologia on tehnyt mahdolliseksi kehittää aivan uudenlaisia kansainvälisen kanssakäymisen muotoja.



Laosin nelimerkkisellä sarjalla 1966 on Pariisiin osoitettu ja pääkaupungissa Vientianessa leimattu kirje. Kuvitteellinen postimerkki kirjeellä näyttäisi esittävän buddhalaista That Luangin pyhäkköä. Kuvassa ovat myös kansainvälisen kirjeenkirjoituspäivän merkit Kolumbiasta ja Syyriasta 1957 sekä Gabonista, Nigeristä ja Beninistä 1981

Vuonna 2005 alkunsa saanut postcrossing on tällainen innovaatio.

Postcrossing-verkosta ylläpitää yksityinen <https://www.postcrossing.com>-sivusto. Halutessaan jäsen saa satunnaisesti valitun osoitteen, johon hän lähettää postikortin. Kun kortti on tullut perille, joku toinen saa vastaavasti hänen osoitteensa. Kortteihin on tapana kirjoittaa jotain, ja se on melkein pakko tehdä käsin.

Suomessa on nykyään yli 20000 postcrossing-harrastajaa. Kaikkiaan suomalaiset ovat lähettäneet noin kolme miljoonaa postikorttia, mikä on viidenneksi eniten maailmassa. Meillä on myös ilmestynyt aiheeseen liittyvä postimerkkisarja.

Julkaistu: *Abophil* 4/2018  
(muokattu)